

Nr 148.

Ankom till riksdagens kansli den 13 maj 1938 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av konsthögskolan m. m.

(2:a avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1938/39 har Kungl. Maj:t (punkt 54 av det vid nämnda proposition fogade utdraget av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 4 januari 1938) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, beräkna för budgetåret 1938/39 till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar ett förslagsanslag av 168,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 18 februari 1938 dagtecknad proposition (nr 204), under återopande av vid sistnämnda proposition fogat utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels godkänna den personalförteckning för akademien för de fria konsterna med konsthögskolan, som av departementschefen i sistnämnda statsrådsprotokoll angivits;

dels godkänna i samma statsrådsprotokoll intagen avlöningsstat för akademien för de fria konsterna med konsthögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1938/39;

dels ock till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar för budgetåret 1938/39 anvisa ett förslagsanslag av 155,500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag, som innebär en omorganisation av konsthögskolan, bygger på ett av konstakademien enhälligt förordat förslag och innebär i huvudsak följande:

Högskolan skulle omfatta tre avdelningar, en *målarskola*, en *skulptur-skola* (nu bildhuggarskola) och en *arkitekturskola* (nu byggnadsskola). Den nuvarande teckningsskolan skulle uppgå i de två förstnämnda, likaså den särskilda skolan för dekorativ konst. Med högskolan skulle

därjämte vara förbunden en *skola för grafisk konst* (nu etsningsskola) och liksom för närvarande ett *institut för materialkunskap*.

Målarskolan skulle organiseras på fyra ateljéer under var sin professor såsom föreståndare. Dessa skulle nämnas professorer i målning. Någon särskild professor i landskapsmålning skulle icke vidare förekomma. Härjämte skulle i skolan ingå den nyssnämnda ateljén för dekorativ konst, vilken skulle förestås av en av ifrågavarande fyra professorer. Detta förslag innebär å ena sidan, att antalet professorer i målning skulle utökas med en, medan å andra sidan nuvarande lärarbefattningen i målning i skolan för dekorativ konst skulle bortfalla. — Den nuvarande professuren i modellering skulle benämnas professor i skulptur och vara förenad med föreståndarskap för *skulpturskolan*. I stället för de nuvarande lärarbefattningarna i dekorativ konst och i arkitektur vid dekorativa skolan skulle inrättas en lärartjänst i arkitektur för målar- och skulpturskolorna. Arvodet till denne lärare skulle utgå med 8,004 kronor. Arvodesbefattningen såsom professor i anatomi skulle benämnas lärartjänst i plastisk anatomi, med bibehållande i hufvudsak av det nuvarande arvodet. — I likhet med vad nu är förhållandet skulle alltjämt finnas en professor i teckning samt lärarbefattningar i perspektivlära och konsthistoria.

De ovannämnda sex professurerna (fyra i målning, en i skulptur och en i teckning) skulle erhålla karaktären av *arvodestjänster* med arvoden å 9,060 kronor, motsvarande lönen i högsta löneklassen i den nuvarande lönegraden (B 24) för motsvarande ordinarie tjänster. Professorerna skulle tillsättas medelst förordnande på 10 år utan rätt till förnyat förordnande, vilken anordning avser att åstadkomma en såsom önskvärd ansedd rörlighet i organisationen. Professorerna skulle dock få rätt till uppskjuten tjänstepension.

Undervisningen vid *arkitekturskolan* skulle i viss mån omläggas i syfte att undvika en viss nu förefintlig parallellism med undervisningen i tekniska högskolans arkitekturfackskola. Såsom föreståndare för arkitekturskolan skulle alltjämt finnas en professor i arkitektur. Befattningen skulle i likhet med de förut omnämnda professorerna erhålla karaktären av arvodesbefattning, och den nuvarande ordinarie professuren i arkitektur i lönegraden B 30 i samband därmed indragas. Arvodet för denne befattningshavare skulle utgöra 11,940 kronor. Den nuvarande professuren i svensk arkitekturhistoria med placering i lönegraden B 26 skulle bibehållas men kallas professor i svensk och jämförande arkitekturhistoria.

Skolan för grafisk konst skulle ersätta och komplettera den nuvarande etsningsskolan. Föreståndaren (nu en lärare i etsning i lönegraden B 17) skulle bliva ordinarie befattningshavare i lönegraden B 22 och tillika vara lärare i grafisk konst.

Institutet för materialkunskap skulle i huvudsak bibehålla sin nuvarande organisation.

I övrigt ifrågasätts jämkningar i nu utgående arvoden åt vissa befattningshavare samt tilläggsarvoden åt ett par av de professorer, som skola handhava särskilda uppgifter, ävensom ett med 5,000 kronor ökat anslag till lärare i specialämnen.

Allt som allt innebär Kungl. Maj:ts förslag en anslagshöjning med 13,000 kronor.

Utskottet har vid sin prövning av det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget funnit sig kunna i huvudsak tillstyrka detsamma. Såsom departementschefen framhållit, har organisationsplanen utformats på sådant sätt, att ändringar i densamma lätt kunna vidtagas, om så skulle befinnas påkallat, exempelvis vid övervägandet av frågan om ordnandet av den högre konstindustriella undervisningen.

Utskottet.

Endast i ett avseende anser sig utskottet böra framställa erinran mot förslaget. Ett genomförande utan övergångsbestämmelser av förslaget om tillsättande av vissa professorstjänster för en tid av tio år utan rätt för vederbörande att erhålla förlängt förordnande kan medföra, att flertalet av lärostolarna vid högskolan efter förordnandetidens utgång samtidigt erhålla nya innehavare. Då detta icke kan vara till fördel för arbetet vid högskolan, anser sig utskottet böra framhålla, att det bör vara Kungl. Maj:t obetaget att vidtaga åtgärder, som kunna förhindra en samtidig avgång av ifrågavarande befattningshavare. Detta kan exempelvis ske på så sätt, att, när de avsedda lärarbefattningarna första gången besättas, vissa av innehavarna förordnas för kortare eller längre tid än tio år.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa, att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för akademien för de fria konsterna med konsthögskolan:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
<i>Tjänstemän å ordinarie stat.</i>	
1 professor i svensk och jämförande arkitekturhistoria	B 26
1 föreståndare för institutet för materialkunskap, tillika lärare i materialkunskap	B 24
1 föreståndare för skolan för grafisk konst, tillika lärare i grafisk konst	B 22

Befattning.	Lönegrad.
1 kanslibiträde	B 7
1 förste vaktmästare	B 7
1 eldare	B 7
2 vaktmästare	B 5
1 portvakt	B 5;

b) godkänna följande avlöningsstat för akademien för de fria konsterna med konsthögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1938/39:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor	43,500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t:		
a. Grundbelopp	kronor	93,630
b. Vikariatsersättningar		
m. m., <i>förslagsvis</i>	»	970
		94,600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	15,100
4. Särskilda löneförmåner till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	»	2,300

Summa förslagsanslag kronor 155,500;

c) till Akademien för de fria konsterna med konsthögskolan: Avlöningar för budgetåret 1938/39 anvisa ett förslagsanslag av 155,500 kronor.

Stockholm den 13 maj 1938.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar Nilsson i Gränebo, Johansson i Fredrikslund, Nilsson i Malmö, Svensson i Kompersmåla, Hansén, Asplund, Bergström, Nilsson i Landeryd, Ström i Lidköping, Larsson i Varberg, von Heland och Domö; samt

från andra kammaren: herrar Råstock, Magnusson i Skövde, Törnkvist, Eriksson i Stockholm, Jeppsson, Andersson i Prästbol, Lindberg i Umeå, Holmdahl, Isacson, Andersson i Södergård, Weijne och Hansson i Rubbestad.